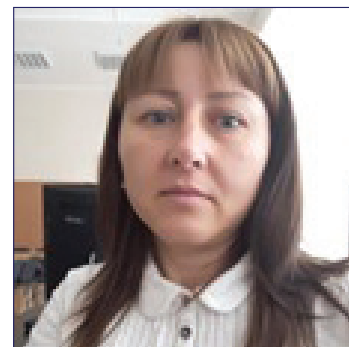

PROGRAMUL NAȚIONAL LECTURACENTRAL: IMPLICAȚII, CONTRIBUȚII, DATE

**Lilia POVESTCA,
Valentina POPA,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: *Articolul reflectă date statistice comparative privind implicarea bibliotecilor publice teritoriale în implementarea Programului Național LecturaCentral (2020-2021), reflectate în Sistemul de Raportare lunară online (ORT): numărul de activități de instruire, numărul de activități informaționale de promovare a lecturii, numărul de utilizatori participanți/instruiți, numărul de activități de promovare a Științei participative, date privind „Topul celor mai citite 10 cărți” etc.*

Cuvinte-cheie: *Programul Național LecturaCentral, promovarea lecturii, bibliotecă.*

Abstract: *The article reflects comparative statistical data on involvement of territorial public libraries in implementation of the LecturaCentral National Program (2020 - 2021), recorded in On-line Monthly Reporting System (ORT): number of training activities, number of informational activities to promote reading, number of participating/trained users, number of activities to promote Participatory Science, data on "The 10 Most Read Books" etc.*

Keywords: *LecturaCentral National Program, reading promotion, library.*

În perspectivă istorică, lectura a cunoscut momentul ei de glorie. Cărțile ocupau o poziție privilegiată în rândul și în conținutul celor mai importante medii de informare. Urmare a progresului tehnologic, oamenii tot mai des recurg la smartphone, iar timpul liber preferă să și-l petreacă urmărind seriale TV și tot mai puțin se dedică unor volume sau autori [1, p. 12]. Bibliotecii îi revine rolul fundamental de a-i reda lecturii poziția ei esențială, de prim rang, și de a promova efectele, beneficiile ei. De asemenea, de a evidenția meritele lecturii pentru comunitate: de informare, dezvoltare a vocabularului și gândirii critice, de a contribui la echilibrul sufletesc, de a ne ajuta să ne modelăm viața și, cel mai important, de a fi accesibilă la orice vârstă.

În perioada tehnologizată, pentru mulți

este mai greu să se dedice cărții, fiind și motivul pentru care a fost inițiat și implementat la nivel național Programul *LecturaCentral*, care în anul 2021 a ajuns la cea de-a 4 ediție, fiind implicate bibliotecile publice din Sistemul Național de Biblioteci din Republica Moldova, în scopul amplificării rolului bibliotecilor în educația pentru lectură în condițiile dezvoltării moderne a tehnologiilor de cunoaștere și comunicare.

Pe parcursul desfășurării proiectului (februarie-decembrie 2021), au fost organizate activități dirijate de Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM) în vederea realizării unor campanii și activități de promovare a cărții și lecturii, specifice Programului Național *LecturaCentral*: campania *Septembrie, nicio zi fără lectură*; campania *25 scriitori, cercetători/25 întâlniri/25000 impact*.

Evenimente organizate în cadrul ediției a IV-a a Programului LecturaCentral 2021

Activități LIVE Facebook, YouTube

Activități ZOOM

Activități TÊTE-À-TÊTE

Activitățile desfășurate online/offline din cadrul Campaniei au înregistrat total 35 activități dintre care 19 evenimente live

(aplicația Zoom cu transmisie directă pe Facebook/YouTube), 8 activități organizate prin intermediul aplicației Zoom, fără transmisie directă și 8 activități tete-à-tete. La evenimentele live sunt înregistrate 68.284 impact, 22.669 vizualizări și 5979 interacțiuni. La activitățile organizate online doar prin intermediul aplicației Zoom au participat 890 persoane iar la activitățile organizate tete-à-tete au participat 551 de persoane.

Bibliotecile publice s-au implicat activ în organizarea ediției a 4-a a proiectului cultural și au demonstrat rolul primordial al lecturii în actul educației, în dezvoltarea capacităților cognitive, aptitudinale și atitudinale ale omului pe parcursul vieții. De asemenea, au argumentat poziționarea sa ca actori de valoare în educarea pentru lectură și importanța în societate în scopul creșterii încrederii membrilor comunităților în capacitatea bibliotecilor de a satisface cerințele lor de lectură, în orice format de prezentare, tradițional și online.

Tabelul nr. 1. Organizarea evenimentelor planificate pentru anul 2021 în cadrul proiectului cultural *LecturaCentral*

Denumirea evenimentului	Nr. activități	Mod de acces	Impact persoane
Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”	1	https://www.youtube.com/watch?v=arweyJ6m--Q	12373
Întâlniri cu scriitori/cercetători:		https://www.facebook.com/search/videos/?q=program%20lecturacentral	
▪ online	17		57530
▪ Zoom	6		490
▪ tete-à-tete	8		656
Activități educaționale	4	Pe platforma Zoom	400
Festivitatea de totalizare a Programului Național <i>LecturaCentral</i> , ediția a 4-a, 2021	1	https://www.youtube.com/watch?v=hPLIK4lMfT0	4626
Total	37		76075

Rezultatele cu privire la formarea interesului utilizatorilor și non-utilizatorilor bibliotecilor pentru cultura lecturii, implicarea activă în activitățile pentru promovarea cărții și lecturii, contribuția în comunicarea

directă între utilizatori și personalități notorii din țară (scriitori, cercetători, profesori universitari etc.) au fost indicate în sistemul de raportare anual ORT la compartimentul „Programul Național *LecturaCentral*” care

a permis monitorizarea și evaluarea indicatorilor proiectului cultural.

În baza analizei datelor, cu privire la realizarea activităților programate spre realizare în cadrul proiectului cultural *Lectura-Central*, raportate de **1243** de biblioteci pu-

blice în sistemul ORT, totalizăm: au fost organizate **38914** de activități de instruire (31 de activități per bibliotecă), la care au participat **173285** de utilizatori (5 utilizatori per activitate), dezvoltându-le competențele de cultura lecturii și cultura informației.

Tablelul nr. 2. Indicatori statistici privind implicarea comunității bibliotecare în implementarea Programului Național Lectura-Central, ediția a 4-a, 2021

Indicatori	Număr de activități	Număr mediu de activități per bibliotecă	Număr de participanți	Număr mediu de participanți per activitate
Activități de instruire a utilizatorilor (formarea competențelor de cultura lecturii/cultura informației)	6053	5 activități per bibliotecă	29402	5 participanți per activitate
Activități informaționale de promovare a lecturii organizate în cadrul PNLC: Zile de Informare, reviste bibliografice, elaborarea și distribuirea listelor bibliografice de noi achiziții/tematice/aniversare, prezentarea expozițiilor de carte etc.	8836	7 activități per bibliotecă	66147	8 participanți per activitate
Activități culturale de promovare a lecturii organizate în cadrul PNLC	6074	5 activități per bibliotecă	72366	12 participanți per activitate
Activități de promovare a științei participative organizate în cadrul PNLC: activități de promovare a științei, noilor descoperiri; organizarea de întâlniri între membrii comunității și oamenii de știință cu scop de impact vizibil (asupra sănătății, vieții sociale, mediului etc.); activități de promovare a proiectelor civice cu subiecte de interes ale comunității etc.	890	0.7 activități per bibliotecă	5370	6 participanți per activitate
Activități de promovare a cărților, incluse în „Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2019”	2035	2 activități per bibliotecă	x	x
Număr total de împrumuturi al cărților, incluse în „Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2019”	11685	9 împrumuturi per bibliotecă	x	x
Implicarea partenerilor în activitățile de promovare a cărții și lecturii, organizate în cadrul PNLC	3341	3 parteneri per bibliotecă	x	x
Total activități organizate	38914	31 de activități per bibliotecă	x	x
Total participanți la activități	x	x	173285	5 participanți per activitate

În anul 2021 a continuat proiectul cultural și la nivel național au fost raportate datele statistice în ORT. Ca urmare sunt

reflecțai indicatorii pentru perioada 2020-2021 privind:

- Numărul de activități de instruire/ numărul de utilizatori privind formarea competențelor de cultura lecturii/cultura informației;

- Numărul de activități informaționale de promovare a lecturii organizate/numărul de utilizatori (ex.: zile de informare, reviste bibliografice, elaborarea și distribuirea listelor bibliografice de noi achiziții/tematice/aniversare, prezentarea expozițiilor de carte etc.);

- Numărul de activități culturale de promovare a lecturii/ numărul de utilizatori;

- Numărul de activități de promovare a Științei participative organizate/număr de utilizatori participanți (activități de promovare a științei, a noilor descoperiri; organizarea de întâlniri între membrii comunității și oamenii de știință cu scop de impact vizibil (asupra sănătății, vieții sociale, mediului etc.); activități de promovare a proiectelor civice cu subiecte de interes ale comunității etc.;

- Numărul total de împrumuturi ale cărților incluse în „Topul celor mai citite 10

cărți editate în anul 2020”;

- Numărul de activități de promovare a cărților din „Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2020”;

- Forme și metode de organizare a activităților de promovare a cărților incluse în „Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2019”;

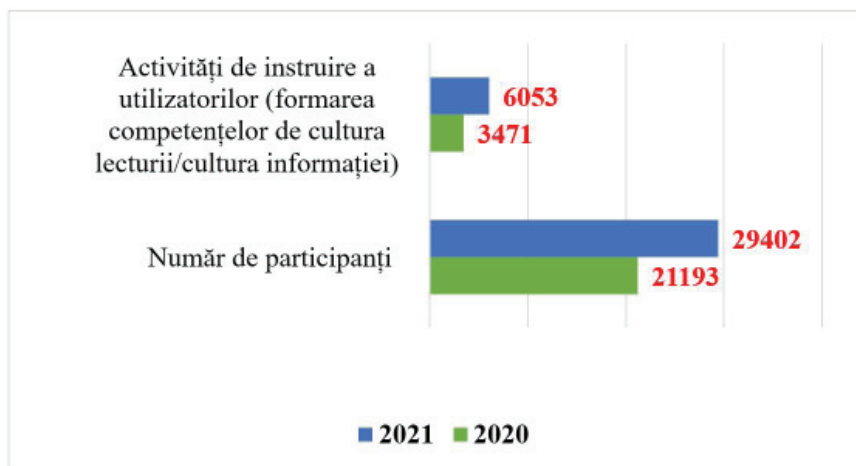
- Promovarea Proiectului, inclusiv materiale promoționale elaborate, în format tradițional și electronic;

- Promovarea Proiectului pe rețelele de socializare administrate de bibliotecă;

- Promovarea Proiectului pe rețelele de socializare create de BNRM: grupul public de discuții pe Facebook „LecturaCentral”.

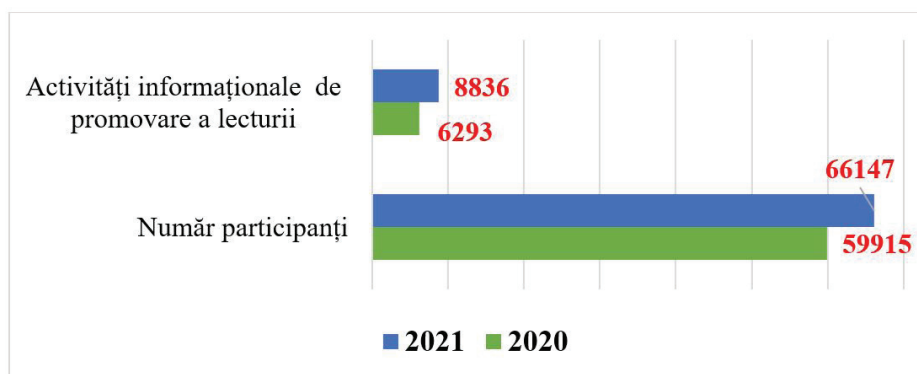
Prin urmare, în anul 2021 a crescut numărul de activități de instruire a utilizatorilor cu **2582** și numărul de participanți cu **8209** la activități de dezvoltare a competențelor de cultura lecturii și cultura informației, comparativ cu anul 2020. Acest fapt se datorează organizării activităților în format online, pe platformele Zoom, Google Meet.

Diagrama 1. Activități privind formarea competențelor de cultura lecturii/cultura informației și numărul de utilizatori instruiți

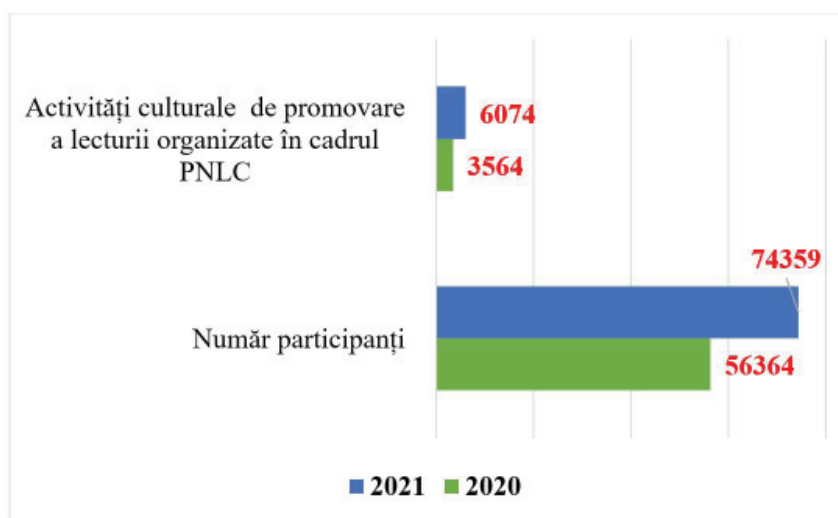
Privitor la situația ce ține de desfășurarea activităților informaționale de promovare a lecturii organizate și numărul de utilizatori

participanți observăm o creștere atât a numărului de activități cu **2543**, cât și a numărului de participanți cu **9783**.

Diagrama 2. Activități informaționale de promovare a lecturii organizate și numărul de utilizatori participanți

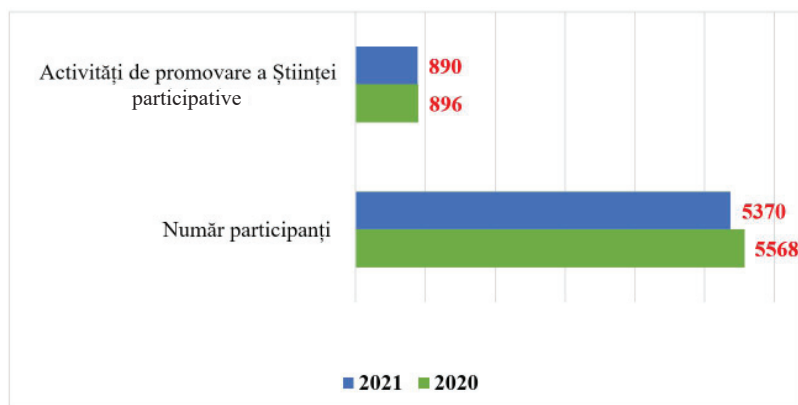
Una din sarcinile bibliotecii, ca centru cultural și educațional, este de a organiza activități culturale. Pentru a spori interesul comunității față de bibliotecă și de lectură, în cadrul proiectului au fost planificate activități culturale de promovare a lecturii.

Bibliotecile publice teritoriale s-au implicat activ în promovarea lecturii și atragerea cât mai multor participanți. Datele ne indică că în anul 2021 au crescut numărul de activități culturale de promovare a lecturii cu **2510**, iar numărul de participanți cu **17995**.

Diagrama 3. Activități culturale de promovare a lecturii și numărul de utilizatori participanți

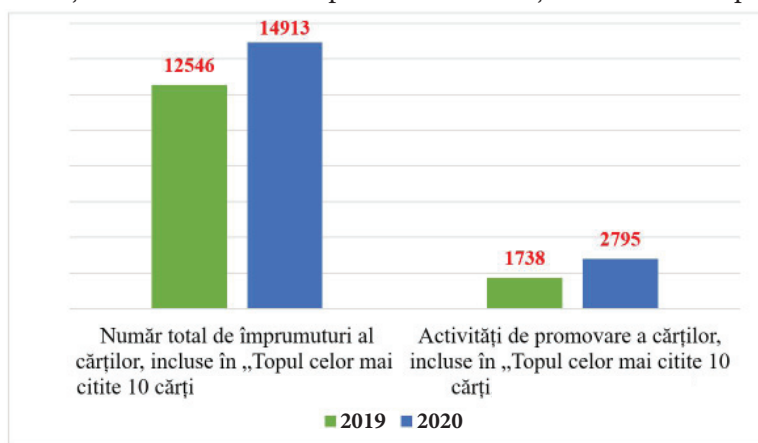
Bibliotecile sunt centre comunitare locale și hub-uri pentru învățare și comunicare, iată de ce tot mai multe biblioteci, răspunzând nevoii de a crește competența științifică și de a sprijini abilitățile necesare secolului al XXI-lea, includ în activitatea lor programe STEAM (Știință, Tehnologii, Inginerie, Arte și Matematică) și resurse pe aceste subiecte pentru utilizatorii de toate

vârstele [2, p. 5]. Una din activitățile preconizate în proiect urmărește introducerea științei participative în bibliotecile publice. Spre deosebire de alte activități, se atestă o mică descreștere la acești indicatori: cu 6 activități mai puține în anul 2021 (**890**) comparativ cu anul 2020 (**896**), respectiv a scăzut și numărul de participanți de la **5568** la **5370**.

Diagrama 4. Activități de promovare a Științei participative și numărul de participanți

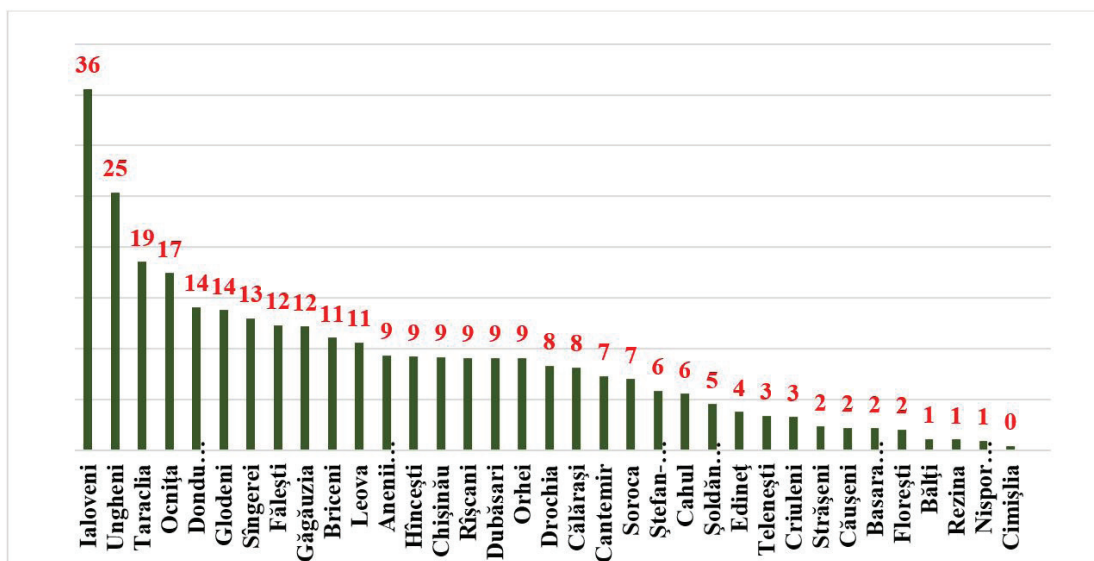
Organizarea sondajului de opinie „Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2019”, scopul căruia a fost clasamentul celor mai citite cărți în Republica Moldova, dar și promovarea autorilor autohtoni, noutăților editoriale, reprezintă un reper pentru bibliotecile din republică în completarea colecțiilor de carte. Bibliotecile au organizat activități de promovare a cărților din „Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2019”. În acest sens, a crescut numărul activităților cu **1057** și numărul împrumuturilor cu **2366** în anul 2021.

În cadrul Programului au fost aplicate diverse forme și metode de organizare a activităților de promovare a cărților incluse în „Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2019”. Printre cele mai des utilizabile, menționăm: expoziții de carte, întâlniri cu scriitorii, mese rotunde, lansări de carte, filmulețe video, booktrailere, campanii de promovare, lecturi cu voce tare, lecturi în aer liber, materiale promoționale, cluburi de lectură, grupuri de lectură pe rețelele de socializare (Facebook, Instagram, Twitter, blog etc).

Diagrama 5. Activități de promovare a cărților din „Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2020” și numărul total de împrumuturi ale cărților incluse în top

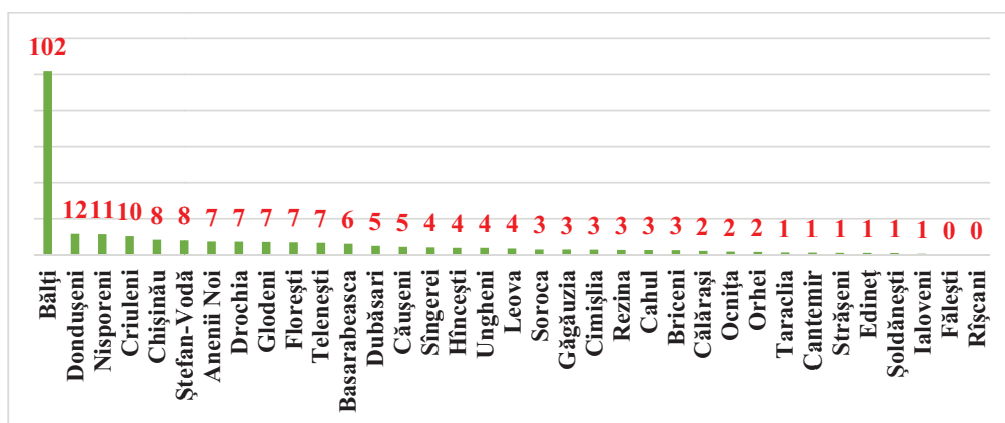
Activitatea promoțională în cadrul Programului a oferit un ansamblu coerent de activități care au avut ca obiectiv general cunoașterea de către utilizatori a serviciilor și produselor de bibliotecă, stimularea utilizatorilor de a promova cartea și lectura. Au fost elaborate diverse materiale

promoționale: bannere, afișe, semne de carte etc. Participanții la proiect au oferit interviuri radio/TV, au publicat articole în presa scrisă, bloguri. Implicarea activă a bibliotecilor publice teritoriale privind promovarea Programului *LecturaCentral* în anul 2021 este reflectată în următoarea diagramă:

Diagrama 6. Promovarea PNLC pe rețelele de socializare administrate de biblioteci per rețea

Pe pagina de Facebook, în grupul public de discuții *LecturaCentral*, creat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, bibliotecile publice teritoriale au postat rezultatele și succesele privind promovarea cărții și a lecturii; stimularea interesului utilizatorilor pentru actul lecturii și cultura lecturii; interconexiuni directe între utilizatorii bibliotecii și personalități notorii din țară

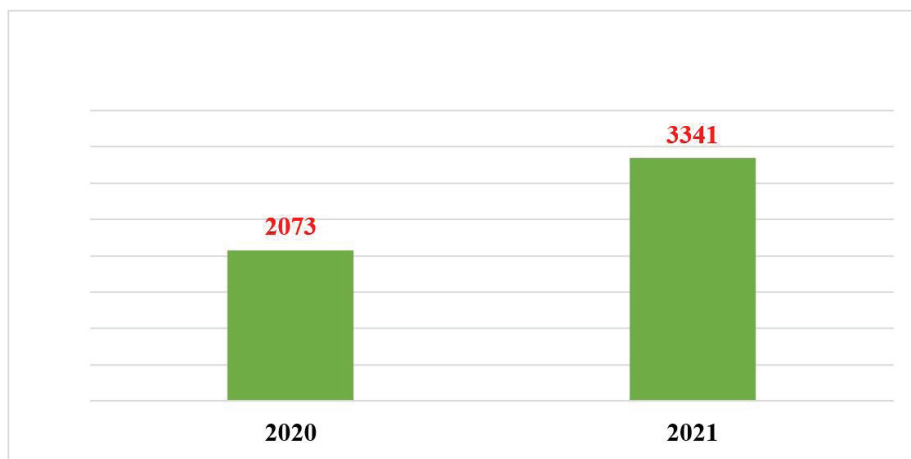
(scriitori, cercetători, psihologi, pedagogi, universitari etc.) care au contribuit la crearea unui mediu benefic lecturii și cercetării științifice, prietenos utilizatorilor. Pentru prima oară, în activitățile ediției a patra a Programului Național *LecturaCentral-2021* au fost implicate Ambasadele Republicii Moldova din Franța și SUA.

Diagrama 7. Promovarea PNLC pe rețelele de socializare create de BNRM grupul public de discuții FB „LecturaCentral” per rețea

Scopul programului de promovare a cărții și lecturii este atragerea partenerilor, actorilor sociali implicați (APL, ONG, instituții de învățământ etc.). Comparativ

cu anul 2020 a crescut numărul partenerilor cu **1268** în anul 2021 (a se vedea diagrama nr. 8).

Diagrama 8. Implicarea partenerilor în activitățile de promovare a cărții și lecturii, organizate în cadrul PNLC

Concluzii: Pe parcursul celei de-a patra ediții a programul cultural *LecturaCentral* au fost organizate diverse activități de promovare a cărții și lecturii în scopul informării, educării membrilor comunității. În baza datelor analizate din sistemul de raportare ORT, observăm un interes sporit și o implicare mai activă a bibliotecilor în anul 2021 în organizarea activităților planificate în cadrul programului. Rezultatele ne demonstrează creșterea încrederii membrilor comunităților în capacitatea bibliotecilor de a satisface cerințele lor față de lectură și de dezvoltare personală (majoritatea indicatorilor din anul 2021 sunt în creștere în raport cu anul 2020). Cu siguranță, par-

ticiparea intensivă a bibliotecilor în Programul Național *LecturaCentral* denotă faptul că trebuie să existe continuitatea cu noile idei, servicii, produse, parteneri și actori sociali. Atât membrii comunității, cât și personalul de specialitate din biblioteci au acumulat cunoștințe și experiențe prin participarea la activitățile programului pentru consolidarea competențelor și realizărilor profesionale. Impactul programului a sporit, în primul rând, încrederea membrilor comunităților în capacitatea bibliotecilor de a satisface cerințele lor de lectură și de dezvoltare personală. De asemenea, a contribuit la crearea și dezvoltarea imaginii pozitive a bibliotecilor în societate.

Referințe bibliografice:

1. LOVENBERG, Von Felicitas. *Citește! Te rog, citește!* București, 2018. 137 p. ISBN 978-606-8977-19-5.
2. ȚURCAN, Nelly. *Biblioteca publică și știința participativă*. In: *BiblioPolis*. 2019, nr. 4, pp. 5-16. ISSN 1811-900X. [citată 01.02.2022]. Disponibil: <http://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/139/138>